

NOTAT: Etablering av en budsjettpost for åpen publisering ved Universitetet i Bergen

31.10.12

---

1. Innledning

Høsten 2011 ble det overlevert en innstilling med anbefalinger om institusjonell open access (OA)-politikk og etablering av en budsjettpost for åpen publisering ved UiB.¹ Arbeidsgruppen anbefalte at det etableres en budsjettpost til å betale forfatteravgift ved åpen publisering som en prøveordning. Det ble videre anbefalt at de økonomiske og faglige konsekvenser ved å etablere en slik post må utredes grundig, slik at fakultetene på et kvalifisert grunnlag har mulighet til å vurdere hensiktsmessigheten av en slik post. Formålet med dette notatet er å se på erfaringer fra tilsvarende publiseringsfond ved andre institusjoner, og samtidig kartlegge andel OA-publisering ved UiB i dag. Dette vil kunne gi et grunnlag for å vurdere konsekvensene ved etablering av en budsjettpost for åpen publisering ved UiB. Konklusjonen i dette notatet er imidlertid at en grundig kartlegging av konsekvenser først vil være mulig ved etablering av en budsjettpost som en prøveordning.

Åpen publisering (*gold OA*) kan oppnås ved (1) publisere i rene OA-tidsskrift, eller (2) publisere i tradisjonelle tidsskrift som tilbyr frikjøp av enkeltartikler open access (*hybrid OA*). Åpen publisering skiller seg fra åpen arkivering (*grønn OA*) på ved at det er den publiserte, fagfellevurderte versjonen av artikkelen som er åpen tilgjengelig. Gold open access finansieres ofte ved forfatterbetaling. Hovedprinsippet er at forfatter eller institusjon dekker utgiften til publisering istedenfor at institusjonen bruker penger på å betale for abonnement. Mange OA-tidsskrift er imidlertid gratis å publisere i, spesielt innenfor humanistiske fag.

Trenden internasjonalt er at stadig flere aktører nå anbefaler at det først og fremst satses på gold open access. Eksempler på dette er *The Finch Report*² i England og den norske Civita-notatet om open access.³ Civita-notatet konkluderer blant annet med: «*Universiteter og høyskoler bør utrede finansieringsmodeller som kan få en større del av publiseringen inn i tidsskrifter med Gull OA. Alle institusjoner bør innlede forsøk med publiseringsfond, som skal dekke avgift for artikkelbehandling for egne forskere. Alle institusjoner bør ha en tydelig OA-policy, som de ansatte forskerne kjenner og følger.*»

2. Sammendrag

- Tall fra UiT og internasjonalt viser at andel publisering i rene OA-tidsskrift de siste årene ligger på 8-10 %. Hybridpublisering er lavere, trolig på mellom 1-3 %.

---

¹ Gjennomgang av Universitetet i Bergens ordninger med open access - innstilling fra arbeidsgruppen (2011).

² The Finch Group Report: <http://www.researchinfonet.org/wp-content/uploads/2012/06/Finch-Group-report-FINAL-VERSION.pdf> og Government Response to the Finch Group Report: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/science/docs/1/12-975-letter-government-response-to-finch-report-research-publications.pdf>

³ Civita-notatet om open access: <http://www.civita.no/publikasjon/nr-16-2012-open-access-allmenn-tilgang-til-forskningsresultater>

- UiB-forskeres publisering i rene OA-tidsskrift i perioden 2009-2012 ligger på omtrent det samme nivået. Det har vært en liten økning de siste årene. Det finnes ingen oversikt over UiB-forskeres publisering hybrid-OA.
- Fordeling etter fakultet (UiB) viser at det er flest forskere tilknyttet det medisinske-odontologiske fakultet og det matematisk-naturvitenskapelige fakultet som publiserer i tidsskrift som er OA, men alle fakultet utenom juridisk publiserer i OA-tidsskrift.
- Tall fra både UiT og UiB viser at det de fleste OA-tidsskrift som det publiseres i er på nivå 1. Årsaken til dette er at det eksisterer få OA-tidsskrift på nivå 2 i NSDs liste over publiseringskanaler.
- Det er ikke alle OA-tidsskrift som tar forfatterbetaling. Det er en større andel OA-tidsskrift innenfor STM-fagene som tar forfatterbetaling enn innenfor HF-fag.
- Det finnes få eksempler på publiseringsfond som støtter hybridpublisering. Årsaken til dette er en skepsis mot denne modellen fordi den innebærer dobbeltbetaling. Et unntak er University of Nottingham, der det estimeres at ca. 5 % av artiklene som produseres ved institusjonen finansieres av publiseringsfondet.
- Resultatet fra UiBs pilotprosjekt «Økt tilgang til forskningsresultater» i 2010⁴ viste at UiB-forskere er lite villige til å egenarkivere sine publikasjoner i BORA. Flere forskere er interessert i støtte til å publisere sine artikler open access. Tilstandsrapport for høyere utdanning 2012 viser at antall artikler gjort tilgjengelig i UiBs åpne forskningsarkiv BORA de siste årene har vært på cirka 9 %.⁵ De fleste av disse artiklene er imidlertid allerede publisert open access.
- Konklusjonen i senere rapporter om open access, som Finch-rapporten og Civita-rapporten, er at det i større grad må satses på støtte til åpen publisering, istedenfor egenarkivering i åpen forskningsarkiv. Årsaken til dette er ..

3. Erfaringer fra UiTs publiseringsfond

Ved å se på erfaringene til andre institusjoner som har etablert budsjettposter for åpen publisering⁶ er det mulig å si noe om de økonomiske og faglige konsekvensene ved å opprette en slik budsjettpost ved UiB. I Norge har så langt fem institusjoner etablert publiseringsfond for open access: Universitetet i Agder, Høgskolen i Buskerud, Nasjonalt senter for helsetjenesten, Høgskolen i Telemark og Universitetet i Tromsø (UiT). Av disse er det kun UiT som har gjennomført en grundig studie av konsekvensene ved å opprette et slikt fond. UiT etablerte sitt fond våren 2011. Her følger en oppsummering av UiTs rapport:

3.1 Retningslinjer for fondet

- Fondet dekker kun ren forfatterbetaling i rene OA-tidsskrifter, ikke hybridsskrifter.
- Korresponderende forfatter må være tilknyttet UiT, og da dekker fondet hele forfatterbetalingen.
- Tidsskriftet må være godkjent på nivå 1 eller 2 og registrert i Directory of Open Access Journals (DOAJ).
- Søkeren forplikter seg til å egenarkivere artikkelen i UiTs forskningsarkiv.

⁴ Prosjektrapport – Økt tilgang til forskningsresultater: <http://www.ub.uib.no/felles/dok/2010/Okt-tilgang-til-forskningsresultater-prosjektrapport-2010.pdf>

⁵ Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2012:

http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/UH/Rapporter_og_planer/Tilstandsrapport_2012_270612.pdf

⁶ Ved de fleste andre institusjoner brukes begrepet publiseringsfond for åpen publisering istedenfor budsjettpost for åpen publisering. Arbeidsgruppen ved UiB har brukt begrepet budsjettpost fordi dette tydeliggjør at hvis en slik post opprettes bør som en post i UiBs ordinære budsjett.

3.2 Økonomi

- Ved budsjettforhandlingene for 2011 ble det satt av kr. 300 000 til publiseringsfondet. Av disse ble kr. 165 079 brukt. I 2012 ble det satt av kr. 309 000, i tillegg til det som ble overført fra 2011. Estimert forbruk 2012 er ca. kr. 400 000. Forbruket er altså nesten fordoblet fra 2011 til 2012. De to viktigste forklaringene på dette er trolig a) økt kjennskap til fondet og b) økt open access-publisering ved UiT.
- Gjennomsnittspris på forfatterbetaling i rene OA-tidsskrift er 9000 kroner.
- UiT betaler *Pre-Pay* hos BioMed Central (BMC), som står for ca. 50 % av artiklene som får støtte fra fondet.

3.3 Antall innvilgede søknader

- Totalt er det innvilget støtte til 54 artikler i 2011 og 2012.⁷ Nesten alle søknader er blitt innvilget. De fleste søknadene er fra det helsevitenskapelige fakultet.

3.4 Andel OA-artikler 2011⁸

- Det er antall artikler forfattere ved UiT har en andel i som blir telt, ikke sum forfatterandeler. OA-artikler som er telt med kan ha mottatt økonomisk støtte fra andre institusjoner.
- I 2011 er det registrert 131 artikler med UiT forfattere i OA-tidsskrifter, av 1236 artikler totalt. Dette utgjør ca. 10 %. For 2010 var tilsvarende tall 84 av 1028, altså ca. 8 %.
- Det er det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak) som har størst OA-andel med 15 %, fulgt av fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL) med 8 %, fakultet for naturvitenskap og teknologi (NNT-fak) med 7 % og fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE) med 6 %. Det juridiske fakultet og det kunstfaglige fakultet har ingen OA-artikler i 2011.
- Seks av artiklene som mottok støtte er på nivå 2, mens de resterende 48 er på nivå 1. Det eksisterer få OA-tidsskrift på nivå 2 (ca. 1 %).

3.5 Tilgang på OA-tidsskrift

- Tilgang på OA-tidsskrifter er fordelt ganske likt mellom de ulike fakultetene ved UiT (9-14 %).
- Det er kun tidsskrifter som krever betaling som får støtte fra fondet. Tallene på betalingstidsskrift er betraktelig høyere innenfor STM-fagene. Det er dermed STM-fagene som nyter godt av publiseringsfondets virksomhet, mens SSH-fagene per i dag ikke har god tilgang til publiseringskanaler hvor forfatterbetaling er aktuelt. Et annet problem kan være at OA-tidsskriftene innen STM også er større og gir plass til flere artikler enn OA-tidsskriftene innen SSH. Dette kan forsterke skjevhetene mellom STM- og SSH-fagene.
- Andelen artikler som er publisert i tidsskrifter med betaling (APC) er drøyt 60 %. Dette varierer sterkt mellom fakultetene – fra 83 % betalingsbasert hos BFE, til 7 % hos HSL. Dette har sammenheng med at de kommersielle OA-aktørene primært er fokusert på STM-området, mens HSS-området er dominert av de mindre, ikke-kommersielle institusjonsbaserte tidsskriftene. OA-publiserings hos BFE og Helsefak. foregår, i større grad enn tilbudet av betalings-OA-tidsskrifter skulle tilsi, i tidsskrift som krever forfatterbetaling. Dette kan være et tegn på at betalingstidsskriftene har en større markedsandel (publiserer flere artikler) enn ikke-betalingstidsskriftene.

---

⁷ Tall fra 2012 er ikke klare.

⁸ Tall fra 2012 er ikke klare.

4. OA-publisering ved UiB

En kartlegging av open access-publiseringen ved UiB i dag vil gjøre det mulig å si noe om hvordan en budsjettpost for åpen publisering vil fordele seg mellom ulike fakultet. Det vil også være mulig å si noe om kostnader basert på dagens publiseringmønstre. En slik oversikt vil kun gi en oversikt over publisering i rene OA-tidsskrift, og ikke i hybridtidsskrift. Per i dag finnes det ikke noen enkel metode for å hente ut tallmateriale på hybridpublisering.

4.1 Andel OA-artikler 2009-2012

Data er hentet ut av Cristin, Directory of Open Access Journals (DOAJ) og NSDs liste over publiseringkanaler for å gi en oversikt over UiB-forskeres OA-publisering i perioden 2009-2012.

Tabell 1: Open Access-publisering ved UiB 2009-2012⁹, fordelt etter fakultet.

År	2012			2011			2010			2009		
	Antall	OA	%	Antall	OA	%	Antall	OA	%	Antall	OA	%
HUM	50	2	4 %	173	7	4 %	156	11	7 %	161	5	3 %
JUR	11	0	0 %	37	0	0 %	41	0	0 %	21	0	0 %
SAMFV	75	5	7 %	123	10	8 %	148	9	6 %	111	6	5 %
PSYK	147	13	9 %	250	24	9 %	237	16	7 %	232	17	7 %
MEDONT	402	69	17 %	793	146	18 %	709	124	17 %	800	111	14 %
MATNAT	336	27	8 %	925	90	8 %	804	77	10 %	803	63	8 %
Totalt	1021	116	8 %	2301	277	8 %	2095	237	8 %	2108	202	6 %

Forklaring tabell 1:

Tabellen viser antall OA-artikler fordelt fakultetsvis i perioden fra 2009 til og med 15. oktober 2012. Beregningen har tatt utgangspunkt i publiseringsrapporter hentet fra Cristin som viser antall artikler publisert i ulike tidsskrift. Rapport er hentet ut fakultetsvis etter kriteriene vitenskapelige tidsskrift på nivå 1 og 2, og videre kun etter vitenskapelige artikler i disse tidsskriftene. Denne informasjonen er så slått sammen med data fra DOAJ, som viser hvilke av tidsskriftene som er open access. Tabellen viser de OA-artiklene der UiB-forfattere har en forfatterandel. Tabellen viser kun de tidsskrift som er ren OA, og ikke hybridpublisering i tradisjonelle tidsskrift.

Den totale andel OA-publisering ved UiB har holdt seg forholdsvis jevnt på 6- 8 % i perioden 2009 til 2012. Det høyeste antall OA-artikler finnes innenfor MEDONT (14 -18 %). Noe lavere ligger MATNAT (8 -10 %), PSYK (7-9 %) og SAMFV (5-8 %). For HUM er andelen lavere (3-7 %). JUR har ingen artikler publisert OA. Foruten MEDONT og JUR fordeler altså antall OA-artikler seg noenlunde jevnt mellom fakultetene. Årsaken til forskjellene er sannsynligvis (1) forskjell på tilgang til tidsskrift som er OA og (2) tradisjoner for OA-publisering innenfor ulike fagmiljø. Her skiller

⁹ Registrering i Cristin den 15.10.2012

MEDONT seg ut både i forhold til tilgang på OA-tidsskrifter (først og fremst BioMed Central (BMC)) og tradisjon for å publisere OA. UB dekker i dag medlemsavgift hos BMC. Dette innebærer en reduksjon i forfatterbetaling i disse tidsskriftene, og kan ha bidratt til økt andel OA-publiserings hos BMC. I tillegg har et fagmiljø som Senter for Internasjonal Helse tradisjon for å publisere mye i OA-tidsskrifter.

Noe av innvendingen mot å opprette en budsjettpost for åpen publisering er frykten for at en slik post kan slå urettferdig ut for ulike fagmiljø. Tabellen viser imidlertid at det allerede publiseres en del i åpne tidsskrift ved UiB. Alle fakultetene publiserer i OA-tidsskrift, utenom juridisk, men andelen er høyest innenfor STM-fagene.

I forhold til internasjonale undersøkelser så ligger UiBs OA-publiserings litt under gjennomsnittet på 8-10 %.¹⁰ Rapporten fra UiT viser at andel OA-artikler økte ved etablering av fondet fra 8 til 10 %.

Tabell 2: Open-Access-publiserings på nivå 1 og 2 ved UiB 2011, fordelt etter fakultet¹¹

2011			
Fakultet	1	2	Nivå 2 %
HUM	7		0 %
SAMFV	7	3	30 %
PSYK	16	2	11 %
MEDONT	53	7	12 %
MATNAT	30	6	17 %
SUM	113	18	14 %

Forklaring tabell 2:

Tabellen viser antall OA-artikler med forfattere fra UiB i 2011 fordelt etter tidsskrift på nivå 1 og 2. Data er hentet fra Cristin, DOAJ og NSDs liste over publiseringskanaler. Tabellen viser at det høyeste antall OA-artikler på nivå 2 er publisert ved det SAMFV-fakultet (30 %). Noe lavere ligger MATNAT (17 %), MEDONT (12 %) og PSYK (11 %). Ved HUM-fakultet var ingen av OA-artiklene publisert i tidsskrift på nivå 2. En årsak til at tallet på OA-artikler publisert i nivå 2 tidsskrifter ikke er høyere er at det ikke finnes mange OA-tidsskrift på nivå 2 i NSDs liste over publiseringskanaler. Denne tabellen viser kun publisering i rene OA-tidsskrift. Hvis OA-publiserings i hybridtidsskrifter var tatt med hadde trolig nivå 2-andelen blitt høyere. Dette fordi det finnes flere hybridtidsskrift på nivå 2.

4.2 Tidsskrift med forfatterbetaling

En budsjettpost for åpen publisering vil kun gi støtte til forfatterbetaling. Det er imidlertid ikke slik at alle tidsskrift tar forfatterbetaling. De fleste ikke-kommersielle OA-tidsskrift er gratis å publisere i. Nedenfor er en oversikt over hvordan artikler publisert i OA-tidsskrift med forfatterbetaling fordelte seg mellom de ulike fakultetene i 2011.

Tabell 3: Forfatterbetaling av Open Access-artikler ved UiB 2011, fordelt etter fakultet¹²

¹⁰ Bo-Charter Björk ved Den svenske handelshøgskolen i Helsingfors, en av de ledende forskerne på området, har i en e-post til Jan Erik Frantsovåg ved UiT anslått at globalt vil nivået ligge på 10 % OA-publiserings i OA-tidsskrift i 2011 (fra UiTs rapport). Tidligere undersøkelser viser at det globale nivået i 2009 var på cirka 8 %: <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0011273>

¹¹ Juridisk fakultet er ikke tatt med fordi fakultetet ikke har publisert artikler i OA-tidsskrift.

¹² Juridisk fakultet er ikke tatt med fordi fakultetet ikke har publisert artikler i OA-tidsskrift.

År	2011				
	Fakultet	Ja	Nei	Sum	%
HUM	1	6	7	14	%
SAMFV	4	6	10	40	%
PSYK	10	8	18	57	%
MEDONT	48	9	60 ¹³	80	%
MATNAT	24	9	36	67	%
SUM	87	38			

Forklaring tabell 3:

Tabellen viser antall OA-artikler fra UiB i 2011 fordelt etter tidsskrift som tar forfatterbetaling. Data er hentet fra Cristin og DOAJ. I forhold til hvor UiB-forskere publiserte i 2011 viser tabellen at det var størst andel artikler med forfatterbetaling innenfor MEDONT (80 %) og MATNAT (67 %). Tallene var noe lavere for PSYK og SAMFV, mens på HUM-fakultetet var en mye mindre andel av OA-artiklene publisert i tidsskrift med forfatterbetaling. Disse resultatene bekreftes av UiTs undersøkelse. OA-tidsskrift innenfor STM-fagene tar i større grad forfatterbetaling. Innenfor SHH-fagområdene publiseres det også i OA-tidsskrift, men disse er i hovedsak gratis å publisere i. Resultatene på både andel artikler publisert OA og andel av disse som tar forfatterbetaling og gir en indikator på hvordan en budsjettpost for åpen publisering vil fordele seg mellom de ulike fakultetene. Det er sannsynlig at MEDONT og MATNAT vil motta størst andel fra et slikt fond, men andel for SAMFV og PSYK ligger noe lavere. HUM og JUR ville mottatt betraktelig mindre støtte fra en slik budsjettpost så lenge dagens publiseringsmønstre holder seg.

Det er ikke foretatt en undersøkelse på hvordan utgift til forfatterbetaling fordeler seg mellom ulike tidsskrift, og dermed mellom ulike fagmiljø. UiT har foretatt et estimat av gjennomsnittspris på forfatterbetaling i rene OA-tidsskrift, og kommet frem til at det ligger på 9000 kroner per artikkel. Hvis vi tar utgangspunkt i antall OA-artikler publisert med forfatterbetaling ved UiB i 2011 så ville cirka 87 krevd forfatterbetaling. Med en gjennomsnittsutgift på 9000 kroner per artikkel ville utgiftene vært på cirka 783 000 kroner. Trolig ville ikke alle disse hatt behov for å bli dekket av en budsjettpost for åpen publisering ved UiB siden forfatter ofte vil ha mulighet til å motta støtte fra ekstern finansiering eller fra medforfatteres institusjon.

5. Hybrid OA

Hybridpublisering betyr at abonnementsbaserte tidsskrift tilbyr forfattere å frikjøpe enkeltartikler open access. Dette er en tjeneste som mange kommersielle utgivere i dag tilbyr. Ordningen innebærer at fagmiljø publiserer i de tidsskriftene som de tradisjonelt publiserer i, men at forfatter eller institusjon

¹³ For MEDONT og MATNAT er det på hvert av fakultetene to av tidsskriftene som har status «conditional» forfatterbetaling, og en der det mangler informasjon.

betaler ekstra for at artiklene skal bli open access. Et argument for å gi økonomisk støtte til hybridpublisering er at flere fagmiljø har mulighet til å publisere open access, siden flere tidsskrift tilbyr hybrid-OA. Eksempler på hybrid- OA er Springer OpenChoice, iOpenAccess hos Taylor & Francis og Oxford Open. Gjennomsnittlig forfatterbetaling i hybridtidsskriftene ligger på cirka 15-16 000 kroner, omtrent det dobbelte som for publisering i rene OA-tidsskrift.¹⁴

Det er få institusjoner som er villige til å betale forfatteravgift i hybridtidsskrift. Årsaken til dette er at hybridpublisering innebærer dobbeltbetaling, både ved forfatterbetaling og ved abonnement. Forsvarere av ordningen hevder at støtte til hybridløsninger vil innebære en reduksjon i abonnementsutgifter over tid, og at det å støtte tradisjonelle tidsskrifts OA-løsninger er det neste realistiske måten å snu dagens publiseringsmønster mot open access. I Norge så diskuteres det om dette kan gjøres nasjonalt gjennom forhandlinger med utgivere.

Det er ikke foretatt mange studier på hybridpublisering. Tall tyder imidlertid på at kun 1-3 % av publiserte artikler i hybridtidsskrifter er publisert OA.¹⁵ En årsak til at modellen ikke har fått mer gjennomslag er nok skepsisen mot den, og dermed også manglende finansiering.

University of Nottingham (UoN) var en av de første institusjonene som opprettet et publiseringsfond til å betale OA-forfatteravgift (i 2006). De skiller ikke mellom støtte til ren OA og hybridpublisering. Fondets utgifter har økt jevnt over tid. I dag finansierer fondet cirka 5 % av artiklene produsert ved institusjonen. Det er en cirka 40-60 % fordeling mellom rene OA-artikler og hybridartikler. Kostandene fordeler seg imidlertid omtrent omvendt (60 - 40 %) på grunn av høyere publiseringskostnader i hybridtidsskriftene.¹⁶ UiT regner med at deres kostnader ville fordobles ved støtte til hybridpublisering.

Hvis de 5 % fra UoN legges til grunn for UiB får vi følgende eksempel for 2011: Av totalt 2305 artikler blir 5 %, det vil si 115 artikler, finansiert av fondet. Med en gjensnittspris på forfatterbetaling på cirka 12 500 (ren OA + hybrid) blir beløpet på forfatterbetaling på cirka 1 437 500 kroner.

Det er vanskelig å gi et estimat på i hvilken grad UiB-forskere publiserer hybrid nå, og det er heller ikke mulig å gi tall på i hvilken grad UiB-forskere ville publisert hybrid hvis forfatterbetalingen ble dekket. Dette fordi det ikke finnes data som per i dag kan gi en samlet oversikt over hvilke tidsskrift som tilbyr hybrid OA, eller i hvilken grad artikler blir publisert hybrid OA.

UBB får jevnlig henvendelser fra forskere som ønsker støtte til publisering i hybridtidsskrift. UiTs erfaring er også at mange av henvendelsene om økonomisk støtte gjelder hybrid-OA istedenfor publisering i rene OA-tidsskrift.

Den erfaringen UBB har med hybridpublisering er et samarbeidsprosjekt mellom fire norske forskningsinstitusjoner og Springer fra juli 2010 til juli 2011. I denne perioden fikk forskere ansatt ved disse institusjonene mulighet til å publisere sine artikler open access via Springer Open Choice uten å betale forfatteravgift. Resultatet var at langt flere forskere publiserte sine artikler open access hos Springer i den perioden prosjektet varte.

---

¹⁴ UiTs rapport

¹⁵ UiTs rapport og <http://dx.doi.org/10.1002/asi.22709>

¹⁶ UiT har innhentet tallmateriale.

6. Konklusjoner

1. OA-andelen av totalt antall publiseringer fra UiB registrert i CRISStin har de siste årene ligget jevnt på 8 %. OA-publisering med forfatterbetaling er mest utbredt ved MED/ODONT og MATNAT. Nå er det fakultetet / instituttet eller prosjektet som dekker publiseringsavgiften.
2. Hvis en velger å opprette slik budsjettpost bør det i første omgang opprettes som en prøveordning i 2 år. Ordningen bør ha som mål å (1) støtte forskere fra UiB som ønsker å publisere i OA-tidsskrift, og (2) utrede de faglige og økonomiske konsekvensene ved å opprette en budsjettpost for åpen publisering.
3. Budsjettposten bør, basert på tall fra UiT og nåværende open access-publisering ved UiB, være på størrelsesorden 1 million kroner det første året. Basert på erfaringer fra UiT bør beløpet økes det andre året.
4. En budsjettpost for åpen publisering ved UiB bør i denne omgang ikke støtte hybridpublisering. Argumentet for å opprette et publiseringsfond til kun rene open access-tidsskrift er at dette er en publiseringsform som i dag er viktig for flere fagmiljø ved UiB. Hybridpublisering bør utredes nærmere som en del av prøveordningen.
5. Erfaringene fra en budsjettpost for åpen publisering ved UiB kan danne grunnlag for arbeidet med åpen publisering nasjonalt.